

Альфред Рейнгольдович Кох (нар. 28 лютого 1961) – російський державний та політичний діяч, економіст та письменник. У 1990-х роках був головою Держкоммайна Росії та заступником голови уряду Російської Федерації. За походженням – з німців Поволжя, депортованих в часи Другої світової війни. 2015 року Альфред Кох переїхав до Німеччини, проживає в Баварії. У серпні 2015 року на честь Дня Незалежності України поклав квіти до могили лідера ОУН Степана Бандери, що викликало резонанс у Росії. Підтримував Україну та розкритикував дії Володимира Путіна за російську військову агресію проти України..

АЛЬФРЕД КОХ ПРО КОЛЕКТИВНУ ПРОВИНУ РОСІЙСЬКОГО НАРОДУ

Мене сьогодні зацікавила невщухаюча полеміка в російськомовному сегменті мережі з приводу т.з. «*колективної провини російського народу*».

Одні кажуть, що жодної вини немає, інші – що є, треті кажуть, що всі «хороші», Захід, мовляв, роками вирощував **Путіна** і винен у тому, що трапилося, не менше, ніж від росіян, а четверті заявляють, що росіяни взагалі – путінська жертва і постраждали від нього не менше інших. А є ще п'ята, двадцята думка... І всі один одного обзивають, виводять на чисту воду, розкривають справжню сутність опонента, називають речі своїми іменами, звинувачують у невігластві, у бажанні уникнути відповідальності, у нескінченному самовиправданні, у недостатній критичності тощо.

А я дивлюся на всю цю «гру розуму» і ніяк не збагну: а яке це все має значення? Є цілком зрозумілі та очевидні речі: чиста, доглянута, мирна Москва. В якій немає ніякої війни. І люди навіть її не відчують. Працюють магазини та ресторани. Люди старанно обходять тему війни і обговорюють б'єст якоїсь Семенович чи черговий перл напів'яної Волочкової. Або я вже й не знаю, які ще там тепер завелися *celebrity*...

А з іншого боку – трупи, відірвані кінцівки, кров, гній, крики, стогін, могили, цілі рови напівзгнилих тіл, які раптом виявляють люди. Ненависть і злість, яка зводить з розуму, не дає спати, не дає думати, не дає жити.

І багато горя. Воно, як величезне чорне сонце, повисло над Україною і поливає її своїм страшним промінням.

Які квіти виростуть від цих невидимих променів? Та що тут гадати: нічого, крім помсти, тут вирости й не може. Відплата просто сочиться крізь український чорнозем. Звідти – з-під землі – трупи закатованих жінок і вбитих солдатів кричать про помсту. І цей контраст між абсолютно безтурботною та запливаючою жиром Москвою і Україною, що спливає кров'ю, просто жахливий. Москва живе таким самим життям, що й Мюнхен, у якому я був учора. Там також працюють кафе та магазини, люди гуляють, п'ють пиво, ходять у кіно на ідіотський «Топ Ган». З тією різницею, що Німеччина ні на кого не напала і нікого не вбиває. Ось такий контраст, але ж він не може існувати довго, вірно?

Ця напруга повинна якось розрядитися. Сидить якийсь росіянин і мислить подумки: «Я ні в чому не винен. Я цієї війни не підтримую. Я її не хотів. Я в ній не беру участі.

Зробити я нічого не можу, щоб її зупинити, і ніяка моя активність ні на що не вплине. У кращому разі звільнять із роботи, а в гіршому – відправлять до в'язниці. Безглуздо без жодного шансу на успіх героїстувати. Тим більше, маю сім'ю. Ось я й сиджу, мовчу, п'ю смузю. Але й колективної вини я не визнаю. Я ж не винен, що так все обернулося».

Але я знову повторюся: яке це має значення? Яке значення має думка росіян про себе? Ось один із них сидить на лаві підсудних. Його вина ще не доведена. Її ще мають довести під час судового засідання. Суддя його піднімає та питає, чи ви визнаєте себе винним? І він відповідає – ні! Однак на цьому судове засідання не припиняється. Тому що думка підсудного не має жодного значення. Важлива думка судді.

Я не знаю, хто є суддею в питанні колективної відповідальності народу. Але точно – не він сам. І тим паче не його ліберальна інтелігенція. І що толку, що росіяни не визнають своєї провини? Хіба це когось в Україні хвилює? І не лише, до речі, в Україні.

Можливо, і справді немає жодної колективної відповідальності. І, швидше за все, так і є. Я й сам умію це дуже логічно та красиво довести. Але відповідати все одно доведеться. Ось у чому проблема.

Людина скільки завгодно може вважати себе невинною, а відповідати буде. Причому у будь-якому випадку. І у разі перемоги, і у разі поразки. У разі перемоги вона відповідь своїм статком та своєю свободою. Відсутністю майбутнього в дітей зокрема та в країні в цілому. Відповідь зневагою всього світу та повільним зануренням у північнокорейський рай. А в разі поразки вона відповідь тим, що їй перший українець дасть у морду. І цей українець не розбиратиметься, як багато ти розмірковував про те, є колективна вина російського народу чи її немає.

Така відплата, яку отримають росіяни (незалежно від їхньої власної думки щодо своєї винності), вона як путінські високоточні ракети – б'є з великим розкидом. І зачепить усіх. І тих, хто визнає провини, і тих, хто її заперечує.

Ця моя думка не має нічого нового, а є лише перекладенням відомої формули **Паскаля** про те, що *не має значення, є Бог чи ні, якщо все одно жити треба так, ніби він є*. Стосовно нашого випадку її можна сформулювати так: **не має значення, є колективна вина російського народу чи ні, відповідати все одно доведеться**.

Тому замість безплідних дискусій про те, чи є відповідальність, я б порадив тим, хто їх ведуть, обговорити більш практичне питання – про те, як вони відповідатимуть. У цьому немає ніякої іронії чи знуцання. Це лише моя раціоналізаторська пропозиція.

Я наведу вам приклад, щоб було зрозуміло. Ось, наприклад, радянські німці. Їх було напередодні нападу *Гітлера* на СРСР близько двох мільйонів. То були радянські громадяни. Більшість – селяни. Багато з них були в піонерах та комсомолі. Але як тільки Німеччина почала війну, їх заохали в столипінські вагони та депортували до Казахстану та Сибіру. Вони були ні в чому не винні. Це була плата за етнічну єдність із ворогом. Половина померла в перший же рік заслання. Від голоду.

Як ви думаєте, росіян це сильно хвилювало? Їм похоронки з фронту йшли мільйонами. Доля радянських німців їх взагалі не турбувала. Вони їх просто ненавиділи. Будь-яких. Навіть піонерів. Когось турбувала дискусія всередині радянських німців про наявність чи відсутність їхньої колективної відповідальності? Думаю, відповідь усі знають...

Так що, дорогі росіяни, моя вам порада: готуйтеся. Киньте ці безплідні мудові ридання. Є речі й важливіші.

Як відповідатимете. Чи довго. Скільки за це доведеться сплатити. І т.д.

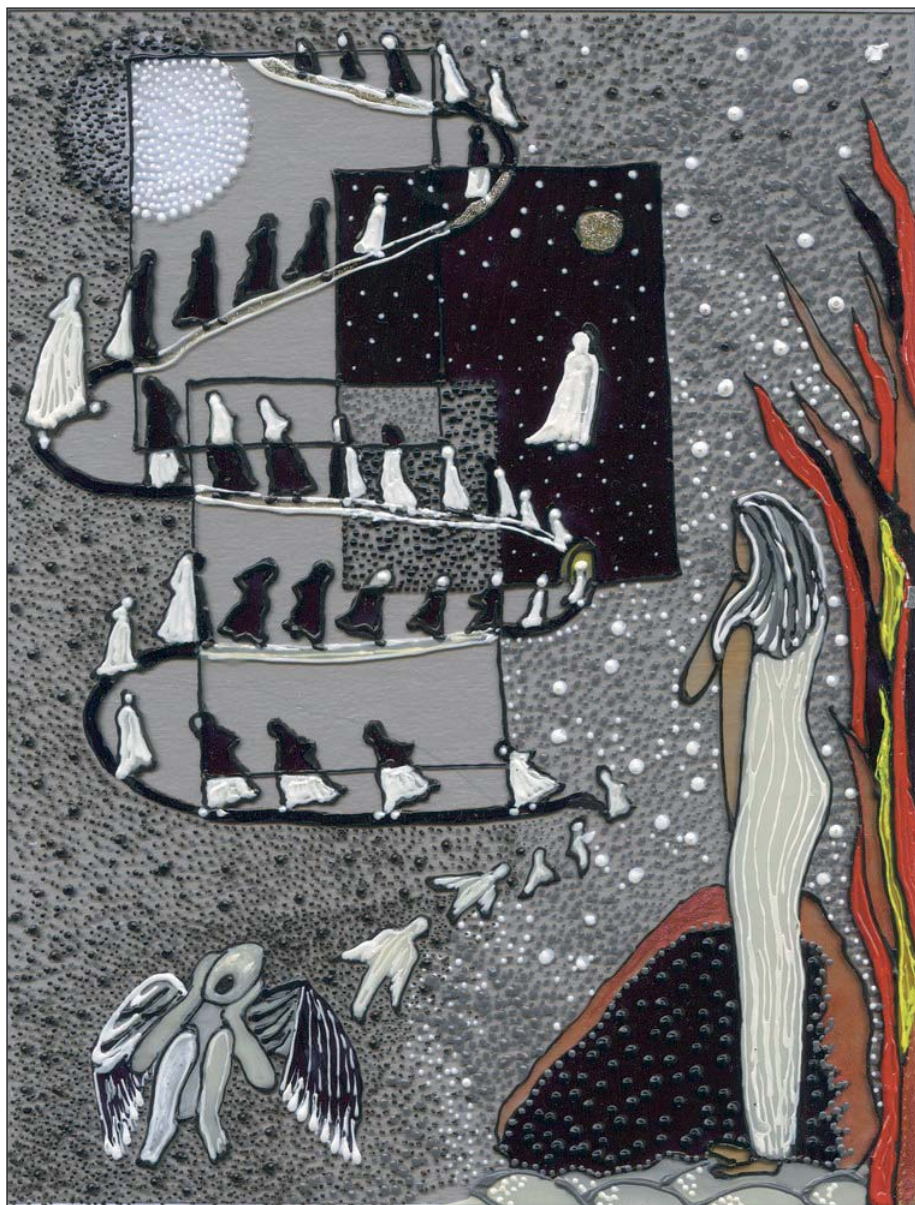
Я – радянський німець, який народився на засланні – ніс цю відповідальність, навіть незважаючи на те, що з'явився на світ через 16 років після закінчення війни. І тому я на власній шкірі знаю, що таке колективна відповідальність, навіть без вини. А з виною — тим більше...

Росіяни так довго були байдужі, що ця байдужість, мабуть, сама собою стала злочином. Вони були байдужі до смертей дітей Беслана. Вони були байдужі до переслідувань опозиції, до війни з Грузією, до Кримнаша та інших мистецтв Путіна. І ось тепер – вони теж ні в чому не винні та п'ють смузі.

І окей. Я навіть сперечатися не буду: нехай буде на вашу думку – не винні. Вини немає, а відповідати будете. Так от несправедливо виходить. Історія, яка твориться зараз у нас на очах, річ жорстока. І вона пишеться переможцями.

А Росія цієї війни не виграє. Її виграє Україна. І всі, хто їй у цьому допомагає – від Америки до Японії. Тому, що наша справа є правою. Ворог буде розбитий. Перемога буде за нами.

Слава Україні! ■

Ірен Роздобудько.
«По вічній дорозі...»,
з циклу «Моя війна».

Авторська анотація:
«Інтерпретація відомої картини
Едварда Мунка "Крик" - своєрідної
емблеми імпресіонізму і кон-
центрованого відчуття тривоги.

Сам Мунк так описує свій стан,
що став поштовхом
до написання картини:
"Я йшов стежкою з двома
друзями — сонце сідало —
несподівано небо стало
криваво-червоним,
я зупинився, відчуваючи
знемогу, і сперся об паркан —
я дивився на кров і язика
полум'я над синювато-чорним
фіордом і містом.
Мої друзі пішли далі; я стояв,
тремтячи від хвилювання,
відчуваючи нескінченний крик,
що пронизує природу.»